

Adventní a Vánoční pranostiky:

Svatá Kateřina prádlo máchá a Barbora je škrobí.

*Když mráz na prvního prosince,
vyschne nejedna studnice.*

Když je Barborka ucouraná, bude svatý Štěpán na ledě.

O svatém Mikuláši často snížek práší.

O svatém Tomáši meluzína straší.

Svatá Viktorie, obrázky na okna ryje.

Na svatou Vlastu, vezměte si vestu!

Jasná noc o Štědrém dnu, mrazy lezou ke dnu.

Recepty našich vynalézavých předků a vzpomínka na zašlé časy:

Původ pečení vánočního cukroví je třeba hledat v dávné předkřesťanské minulosti a oslavách zimního slunovratu. Ten byl považován za jednu z nejmocnějších nocí roku, kdy je potřeba dům a rodinu chránit pomocí magických úkonů před silami temnot. S tím také souvisí příprava „ochranných pokrmů“ a obřadního pečiva, které se zavěšovalo nad stání dobytka, na ovocné stromy v sadu a vchodové dveře do světnic. Také se rozdávalo členům domácnosti i chaze. Jak strach z neznáma pomalu mizel, „čarodějné“ pečivo se proměnilo ve vánoční cukroví pro mlsné jazýčky malých i dospělých. Cukroví však bývalo méně, ve srovnání s dnešními laskominami bylo skromné a z méně nákladných surovin. Zkusme si i my letos připomenout a vyzkoušet nějaký generacemi prověřený recept.

Karamely

Bylo to snad nejoblíbenější cukroví 19. století, které zdobilo vánoční stůl i stromček. Na pánvi nebo v kastrůlku se rozpustilo 30 dkg cukru a nechalo se zkaramelizovat do hněda. Potom se k němu přidaly 2 dcl silné zrnkové kávy, mléko nebo smetana, tlučená vanilka a asi 9 dkg másla. Na mírném ohni a za stálého míchání se hmota nechala zhoustnout. Potom se vyhlila na máslem vymaštěný plech a nožem naznačil rýhy, podle nichž se po úplném ztuhnutí hotové karamely u lamovaly a balily do papírů.

Medové certle

Oblíbená dětská vánoční pochoutka se připravovala z medu a ořechů. Několik lžic medu se rozvařilo ve smaltovaném kastrůlku, chvilku se nechalo škvářit, a když med začal vonět jako přeškvářené máslo, odstavil se a zamíchaly se do něj kousky vlašských, nebo lískových ořechů. Lžičkou namočenou ve vodě se rychle tuhnoucí hmota nabírala a lila do papírových košíčků, můžeme ještě dozdobit hrozkami.

Švestkový salám

Rozvařené švestkové křížaly nebo 35 dkg švestkových povidel se smíchalo s 25 dkg cukru a tlučenou vanilkou, přidalo se kandované ovoce, mandle či ořechy podle chuti. Hmota se důkladně promíchala. Potom se vyválela do tvaru salámu, posypala cukrem a zabalila do pergamenového papíru. Takto připravený salám se dal do chladu a když náležitě ztuhl, krájel se jako jeho příbuzný připravovaný z masa a koření.

Vánoční vtipy:

Byly Vánoce a soudce byl v příjemné náladě. Zeptal se předvedeného muže: „Za co jste tady?“

„Za předčasné vánoční nákupy.“

„To přece není žádný přestupek, jak brzy jste nakupoval?“

„Dvě hodiny před začátkem otvírací doby“

Milý Ježíšku, letos jsem moc zlobila, tak bys mi mohl pro změnu něco vzít. Třeba bolesti zad a únavu!

„Koupím ti, mami, k Vánocům nějakou hezkou čajovou konvici.“

„Ale já už jednu mám, Pepíčku.“

„Už ne.“

O Vánocích spadne na hřadinu rybníka kousek housky. Vidí to kapr, zarazí se a varuje ostatní: „Nikdo ani hnout, v tom bude nějaký háček...“

Ve škole měli žáci za úkol napsat slohovou práci na téma:

Jak jsem strávil vánoční prázdniny.

Honzík napsal: Děkuji, výborně.

Rodiče mají dvě děti – jednoho pesimistu a druhého optimistu. Na Vánoce chtějí rodiče děti vyzkoušet. Pro pesimistu vykoupí obchod s hračkami a optimistovi dovezou do pokoje kópu koňského hnoje. Zazvoní zvoneček a děti běží do svých pokojů podívat se na dárky. Z pokoje pesimisty se ozývá pláč. „Tolik dárků, všichni mi budou závidět, hračky se porouchají a tolik baterek do nich...“.

Z pokoje optimisty se ozývá smích. Když přijdou do pokoje, optimista se přehrabuje v hnoji a volá: „Tolik hnoje, to tu musí být někde koník!“

„To je zajímavé, jaké hlouposti se někdy člověku zdají,“ říká ráno s povzdechem muž manželce.

„A copak se ti zdálo?“

„Ani se neptej,“ mávne rukou muž, „zdálo se mi, že jsem ti koupil pod stromeček zástěru a ty jsi z toho měla ohromnou radost!“

Zapomenuté tradice:

Zdobení vánočního stromčeka, pečení cukroví a schovávání si šupin po štědrovečerní večeři – to jsou celkem běžné zvyky, které většina rodin každoročně praktikují. Existují však další, méně známé, které stojí za pozornost a možná i za vyzkoušení :).

Třesení stromkem

Tento zvyk praktikovaly nezadané dívky, které toužily po chasníkovi. Po štědrovečerní večeři proto vybíhaly ven na zahradu, aby zatřásly jabloni nebo zlatým deštěm. Pokud se odněkud ozval psí štěkot nebo vytí, pak z té strany mohla dívka očekávat budoucího nápadníka.

Sudý počet lidí u stolu

Pokud v rodině usedá ke slavnostní večeři lichý počet členů, měl by se ke štědrovečerní tabuli prostřít ještě jeden prázdný talíř. Ve své podstatě to připomíná solidárnost k osamělým poutníkům, kteří by se chtěli ohřát v domě, nebo také vzpomínku na člena rodiny, který se už rodinného setkání nemůže zúčastnit.

Ovázaný vánoční stůl

Pokud rodina ovázala na štědrovečerní večeři vánoční stůl, pak se to dělalo proto, aby se všichni sešli i příští rok ve stejném počtu.

Seďm hrnečků

Na stole bylo připraveno seďm hrnečků a pod každým z nich byl ukryt jeden předmět, který člověku napověděl, jak bude vypadat jeho příští rok. Dudlík znamenal miminko, kousek uhlí nemoc, mince bohatství, hřebínek nesnáze, šáteček dalekou cestu, chléb znamenal štěstí a prsten svatbu nebo lásku.

Vymetání štěstí

Snad se nám podaří řádně vygruntovat již před štědrým dnem, abychom si nepřivodili nepříjemnosti. Naše prababičky jako správné hospodyňky věděly, že na Štědrý den není úklid povolen. Věřilo se, že by si mohly z domu vymetáním vyhnat štěstí. Vynášení odpadků nebo zametání tedy určitě nedoporučujeme :))!